

Opblomstringer og nedbrydninger

MFA Kunsthøgskolen i Oslo

Amalie Risom Nyrup

Opblomstringer og nedbrydninger

Amalie Risom Nyrup

Under vejledning af professor Dr. Merete Røstad
ved afdeling for kunst og håndverk

MFA i Kunst og offentlige rom
Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO)

2023

Du kan ikke være alene om at have en sjæl. Det er opfattelsen og anerkendelsen af, at den anden har en sjæl, der giver dig en sjæl, og det er dét, der konstituerer dig som individ: Evnen til at genkende den anden som et individ. Men denne evne kan man miste, denne form for opmærksomhed kan gå tabt.

*- Eduardo Kohn,
fra Sjæleblindhed - oversat af Sofie Isager Ahl*

Indhold

<i>En strøm af bevidsthed</i>	3
<i>At høste solen</i>	6
<i>Døden er ingen ende i naturen</i>	8
<i>En ledsager i uregerlige tider</i>	13
<i>Tilstande af skyggerum</i>	15
<i>Åbninger for foranderlighed</i>	25
<i>En henført tid for heling og (om)sorg</i>	27
<i>Orlov</i>	28
<i>Affekt er tilblivelse</i>	29
<i>At knytte stærke bånd</i>	33
<i>Skønhedens økologi</i>	36
<i>At stå på skuldrene af andre</i>	38
<i>Slutnoter</i>	40
<i>Litteratur</i>	41
<i>Tak</i>	42

En strøm af bevidsthed

Kender du det at blive uventet ramt af lykke? Ikke den storslåede og overvældende slags, som er mere sjælden i livet, men den blide og berusende lykke, der er ganske hverdagsagtig, som sniger sig ind på dig i kortvarige momenter? Følelsen overrendt mig på Oslofærgen i august 2020. I den fineste indsejling stod jeg med mine drømmes mulighed til at fordybes i og udforske min kunsts kapacitet indenfor økologi og poesi.

Men på samme tid, som færgen lagde til kaj i Oslo, begyndte min fars sidste levende måneder. I retrospektiv er det tydeligt, at mine forgangne tre år har været et parallelt forløb mellem eksistentielle opblomstringer og nedbrydninger.

Jeg ser mit kunstneriske virke som metaforiske beholdere for eksistenser og deres forgængelighed. Det er bæreposefortællinger/ af vævede konstruktioner, tekster og skitseringer, som får deres form ved mit observerende og sansende feltarbejde i stedsspecifikke omgivelser. Jeg forsøger at tilføje poetiske elementer til bæreposen af erkendelser og forbindelser mellem det menneskelige og mere-end-menneskelige.

Som en ramme for mine parallelle fortællinger, vil jeg introducerende føre dig letsindigt gennem disse tre års fragmenterede, dog koncentrerede udviklinger med nedslag i mine værker under denne tid — og som kulminerer i to parallelle afgangsudstillinger.

Den ene afgangsudstilling *Unveil: Døden er ingen ende i naturen* vises på Naturhistorisk Museum og Botanisk Hage (25.05.23 - 29.10.23), både ude i haven og inde i geologisk afdeling. I haven finder du opsatte skilte, hvor du ved at scanne en QR-kode, finder vej til mit værk, en lydvandring. Gennem applikationen echoes.xyz har jeg skabt en geolokaliseret lydvandring, som fører dig rundt i havens omgivelser med syv udvalgte blomster som pejlemærker. Mens du bevæger dig rundt, lytter du til optagelser fra haven og min stemme der manifesterer et økologisk digt.

Søger du dig indendørs, vil du møde erindringsværket *Det er bare min oplevelse*. En digtsamling af dagbogsnotater om sorg, håb og kærlighed, der fortæller og reflekterer over mit møde med naturens dødelighed og nedbrydning i form af min fars afsked med livet.

Min anden afgangsudstilling er i samarbejde med min medstuderende Sarah Sekles, hvor vi under Risom.Sekles har dannet en kunstnerduo, der er interesseret i artistic research, som metode til at tilnærme os en forståelse og relation til landskaber og andre arter i vores samtid. Vi udstiller *Harvesting Soil* på KHiO (02.06.23 - 11.06.23), hvor du på anden etage i galleri Seilduken i fjerneste hjørne finder et nærmest underjordisk rum, hengemt, aflangt og smalt. Det første du møder er en let oplyst keramisk kompostskulptur, hvor du kan dufte, se og måske røre ved vores kompost med ormene The Red Wigglers. Smyger du dig forbi komposten, vil du komme tættere på vores projekterede videoværk, der har nærgående observationer på livet i komposten med ormene, jorden og grøntsagerne. Og bliver du mere nysgerrig på vores samarbejde, så finder du i indgangshallen til KHiO en vitrine, hvor vi har udstillet dele af vores research, blandt andet personlige refleksioner og læsninger.

Under udstillingen *Welcome to the Jungle* (07.05.21 - 06.06.21) på Nitja senter for samtidskunst i Lillestrøm kunne dit blik møde et simpelt vertikalt podium, hvor du ville se værket *Ahorn* (59.954816, 11.043171). En hør-indbundet æske, som i sin beskedne størrelse på tolv x seksten centimeter indfanger og fortæller dig om et ahorntræs eksistens og livscyklus. Æsken rummer seks enkeltstående trykte ark med poesi, skitserede observationer og fotografi i mit ønske om at videreføre træets liv.

Godt et år senere under Oslo Arkitekturtriennale 2022 var jeg en del af ROM for kunst og arkitekturs gruppeudstilling *Betraktninger = Observations, Dialogues and Actions*. I rummet til deres indendørs vindeltrappe, installerede jeg min elleve meter vertikale tekstilskulptur, *Relation, Den oversete nabo*. Konstruktionsmaterialet til skulpturen er vævet på min mobile-vævestol, og er en forgængelig skulptur, der fungerer som en bærende konstruktion for et økosystem, et nabolag af mikrobiologi, muld og planter.

Der har endnu ikke været en platform, hvor du har kunne opleve min mobile-vævestol. Den er for mig både et værk og et virkemiddel i proces. *Tag væk, min vævestol* er en nomadisk væv, der er primitivt opbygget omkring en båndvæv, som blåstempler dets grundlag i håndværkets historie og traditioner, men som grundet sin flytbarhed samtidig tillader mig at væve stedspecifikt i diverse omgivelser. Væven kræver min konstante vedligeholdelse og gentænkning i sin ærekære udformning og funktion. Det at væve er en del af min bevidsthed, både teoretisk og praktisk. Det har rødder i min tekstile skoling, og skaber et afsæt til at svæve væk i refleksioner og tankespind.

Alt mit arbejde er gennemsyret af økologi som tematik. Jeg bevæger mig sansende i præsentation omgivelser med jord, vand, ild og luft, og undrer mig over vores relation til og omsorg for naturens bestanddele. Økologi er naturens husholdning, det er vekselvirkninger mellem levende og ikke-levende organismer i deres habitater. En videnskab, et begreb, en filosofi som eksisterer fordi naturen er konstant foranderlig. Og foranderligheden kan på en og samme tid være tydelig og uhåndgribelig. Som i de første elleve år, hvor min far var syg, men hvor det ikke var dominerende for mig og min families livsførelse. Faktisk kunne jeg glemme, at han var syg. Min far var indbegrebet af lys og liv. Men fra august til april, fra sensommer til forår gennem efteråret og vinteren, var det intenst og anderledes, og jeg oplevede et fald i dødeligheden. En ny virkelighed ankom med smerten og sorgen. Det stod frem for mig, at kunsten er mit udtryksrum til at acceptere og belyse livets ufuldkommenheder. Sorgen er et punkt, hvor man ikke kan rumme mere forandring, hvor forestillinger nedbrydes, og man er nødt til at mærke efter. Sorgen kender ingen ydre grænse. Symbolsk ser jeg, på min læring og mine opdagelser de sidste tre år, som kompostormenes daglige forvandlinger. Jeg har indtaget en blanding af duftende bær, rådne bananer, grønne forårsskud og visne novemberblade, regnen har fugtet mig og bølgerne har skubbet mig. Mulden, der kan kaldes et næringsudbytte, er et sted, hvor nye frø kan sås. Det er der, jeg er nu, min afgang er min muld. Afgangen er en ny begyndelse.

At høste solen

Fig. 1: Selvportet, at høste solen

Det er små to år siden, at jeg tog endnu et morgendyb i fjorden. Jeg lagde mig langsomt ned i det kolde vand, mine underarme hvilende på bunden og jeg mærkede min krop følge de små rytmer af bevægelse. Svage bølger ind mod land. Det var solskin og klart, og jeg så hvordan det gulbrune sand hvirvlede rundt, landede og dækkede mine arme til. Jeg kunne blot se, at jeg var dækket af sandkorn, men ikke mærke det. Jeg var svøbt i sand og vand, og jeg tænkte på, at nu, var min far en del af disse elementer.

Tabet af min far var og er ikke kun trist, det var også smukt, beundringsværdigt og det var ikke mindst naturligt. Vi var en stor flok sammen i forfaldet, og på hver sin måde var det hårdt at bære og være vidne til. Men min far var nærværende og pragmatisk, han viste os, at døden er en del af livet. Og det er en livserfaring, som skaber en dybde til min eksistentielle formåen og forstand. Det er det ypperste bevis på forgængelighed. Oplevelsen satte alle mine forestillinger i perspektiv, det lærte mig at fortiden er uoprettelig, og at fortiden er ressource for nuet og fremtiden. Jeg så og spejlede mig på ny i naturen.

Da han døde i april 2021 såede jeg tilfældige flerårige blomster i mine forældres vildtvoksende have, de spredte sommerglimt og glæde i en umulig tid, og de visnede med efteråret. I foråret der fulgte, kom de pibende, fint op ad jorden igen. Tiden og sæsonerne gik deres kendte gang, men det fortsatte med at være unægteligt svært for mig at begribe, at det unikke væsen min far var ikke ville titte frem og blomstre op på samme vis igen. Og der forstod jeg i sandhed, at sorgen er uendelig. Jeg vil ikke iscenesætte døden på nogen forskønnende måde. Jeg vil belyse at døden ikke er enden i naturen, det er en del af livets cyklus som beboere på planeten Jorden, og min erkendelse er en måde at kunne blive med det vanskelige.²

Og mens jeg refleksivt og henkastet forholder mig sådan til livet, så kommer de dage, hvor det går op for mig at det kun er to år siden, at alt faldt sammen. Og jeg kan ikke slippe smerten ved den tanke. Tårene løber, og måske vil jeg heller ikke slippe det. For jeg tror på, at når tid er rigtig, så giver mit stærke hjerte ikke længere krampende efter ved specifikke datoer, steder og minder. Men indtil da, så høster jeg solen som den eneste trøst. Min hverdags langsommelige glæde.³

Døden er ingen ende i naturen

Når hele mit virke er optaget af økologisk eksistentielle tanker, hvor herligt er det så ikke med muligheden for at samarbejde og udstille på Naturhistorisk museum og Botanisk have. Stedet, hvor besøgende allerede kommer for at samtale og lære om naturen. Den levende natur i haven, den zoologisk udstoppede, den etnologiske, historiske og fossile natur. Begrebet natur har mange konnotationer, og min personlige forståelse er bundet til de af økologiske betydninger, som i forfatter Erland Kiøsteruds nyeste udgivelse *Skjønnhetens økologi* (2023). Kiøsterud skriver: *Jeg går ikke ud i naturen, jeg er naturen. Jeg er et menneskedyr i økosystemet Jorden.*⁴ Og her befinder vi os i en økologisk krise, fordi vi mennesker har taget, taget og taget af Jordens ressourcer, og glemt altings forbundethed. I 1989 udgav Felix Guattari sit essay *De tre økologier* (2019), som binder Jordens økologiske ubalancer sammen med psykologiske, økonomiske og politiske strukturer og relationer. Uagtet at det er 33 år siden udgivelsen, så er værket vedkommende i sit forsøg på at formulere en økosofi, som kan blive grundlag for forandret faktisk livsførelse, hverdagsadfærd og relationer mellem mennesker og Jorden. En tematik som den kuratoriske platform Laboratoriet for æstetik og økologi gennemgående arbejder under i form af multidisciplinære udstillinger og publikationer. I 2021 undersøgte Laboratoriet for æstetik og økologi måder at efterleve økosofien og måder at udvikle bløde modstandsformer, regenerative processer og planetariske alliancer i netop en beskyttet have. De kuraterede et haveprojekt, *Medicinhaven for Radikal Omsorg* (2021), ved herregården Rønnebæksholm, hvor de inviterede offentligt til diverse fælles haveritualer, havearbejde og spekulationer. Og de indsamlede deres oplevelser og erfaringer som en form for opskrifter, der blev til udgivelsen *Husholdningsbogen for Radikal Omsorg* (2022). Et ufuldendt format, inspireret af formødrenes kokebøger, hvor der inspireres til løbende at tilføje egne opskrifter, refleksioner og erfaringer. Det hele er med rødder i at lære, hvorledes vi kan praktisere at være mennesker på en anden vis, og at disse forandringer vil kræve et stort helingsarbejde, som både vil inkludere hvile og kamp, med plads til at føle sorg, vrede, svaghed, ængstelse, tvivl. Det må ske ved at tage glæden tilbage, ved at insistere på kærlighedens revolutionære potentiale og på genfortryllelsen af verden, af fællesskabet.⁵

Jeg genkender det helingsarbejde i min egen spiraliske opfattelse af verden. Hvor jeg er et barn af årstidernes skiften, jeg læser landskaber og tidslighed gennem blomster og planters adfærd. Som nu i Oslo, begyndelsen af april 2023, hvor overfladerne af is smelter, og frem dukker grønne skud og træernes grene har lysegrønne knopper. Men samtidig er der dage,

Fig. 2, 3, 4: Feltarbejde og observationer i haven

hvor morgentimerne har snefnug i luften, og frosten bliver hængende lidt endnu. Det er spædt forår. Og når jeg spadserer i botanisk have på de diverse stier, nærstuderer planterne og fornøjes af jordens mangfoldighed, så svæver mine tanker hen til og omkring min far. Måske fordi haven minder mig om mit barndomshjem. Måske fordi jeg i botanisk have kan høre skolebørn snakke, skrig, grine, løbe og lege. Min far elskede at være skolelærer. Måske fordi jeg i haven kan søge gemme blandt store træer, hængende pil og brede buske. Min far elskede at bygge huler. Måske fordi jeg i haven glædes og forundres over arter, jeg vil vide så meget om det hele, og min far elskede at dele viden om sin have. Sorg er en kærlighedshistorie. Uanset hvilket tab den kommer af. Og mit møde med døden aktualiserede et potentiale for forandring, hvor skønhedens økologi får mere plads, forstået som menneskets forsøg på at finde hjemme i økosystemet Jordkloden. Hvor naturen ikke opfattes som noget skabt, men opstået af sig selv og styret af sig selv. Hvor mennesket også må forstå sig selv som natur og ikke noget sidestillet eller ophøjet. I erkendelse af forandringerne fandt jeg mig selv lede efter hulrum til at være i stilhed med. Føle mig omfavnet af buske og træer, og i spænding vente på at de ville folde sig ud og tætte hulrummene. Jeg kradsede i den gråsorte jord, og nærrede lyst til at arbejde med den mellem mine hænder. Og mine økologiske interesser og mit

personlige helingsarbejde smeltede sammen i relationsdannelse med botanisk have. Men hvordan formes et værk, der mest af alt ønsker at træde tilbage for at give plads til sansning, nuancerende heling og anerkendelser af enhver eksistens?

Jeg finder mig inspireret af et netværk af filosoffer, forfattere, kunstnere, måske bare: spekulanter, som forsøger at definere økocentriske tilgange til verden. Hvor en af de klare europæiske pionerer var norske Arne Næss, der med sin dybdeøkologi, definerede en uundgåelig symbiose mellem alle arter, udgjort af hans personlige intuition og relation til sine omgivelser, som især var i fjeldene, og disses skønhed havde stor betydning for hans tænkning. Mens en af samtidens filosoffer, britiske Timothy Morton, tager afstand fra dybdeøkologien på grund af dens harmoniske skønhedsaspekter. Morton har defineret en mørk økologi, hvor det dystre har mere plads, som et håb på at nærme sig et punkt, hvor naturen ikke er noget vi kan referere til som noget eksternt. I hans litterære værk *Ecology without nature: rethinking environmental aesthetics*⁶ (2007) formulerer han poetisk og mørkt, at muligheden for at forholde sig dybdeøkologisk er passeret, fordi Jorden og de strukturer mennesket har skabt har udnyttet og udpint Jorden. Vi har glemt at give tilbage i tide. Men hvad betyder det at give tilbage til Jorden? Er det at kompostere, er det at plante? Og er det at give tilbage, at vi spredte min fars aske i havet. Jeg er i tvivl. Jeg tror, det at give tilbage også ligger forud for begrebets betydning. Jeg mener; vi giver tilbage ved at ændre vores adfærd, ved at vi minimere vores karbonaftryk, ved at vi træffer økologiske valg før at vi tager fra Jorden, og ved at vi ser mennesket som natur.

Og det er nok den form, jeg forsøger at give mit værk i botanisk have. En form, der kræver, at du må være præsent i haven for at opleve det. Det er et ikke-lineært lydværk, som er geolokaliseret til at være en stedsspecifik lydvandring i et udvalgt område i haven. Det adskiller sig fra Naturhistorisk museum og Botanisk haves primært formidlende udstillinger, ved at jeg lægger vægt på abstraktioner, ambiens og poesi.

Lydvandringen er feltoptagelser ved syv udvalgte steder i haven, smeltet sammen med min poetiske manifestation om en økocentrisk verdensanskuelse. Jeg har optaget havens ambiente lyde, støjen, fuglene, forbigående snak, blæst og stilstand i nærheden af kamille, klematis, ridderspore, rose, solsikke, tidsel og tulipan. Det er personlige symboler for min far. Kamille for hans beroligende sind, og hans trygge hænder på mine skuldre. Klematis for det helt ordinære, prydende menneske han var. Ridderspore for generationerne, forhistorien og dens fortællinger som muligheder for fornyelse. Rose for kærligheden. Solsikke og tulipan var hans egne favoritter. Tidselen for hans ihærdige opblomstringer på trods. I smukkeste sammensætning pyntede de syv hans kiste ved bisættelsen, og de har været mine vejvisere til at anskue verden på et befriende, dybere og forbundet plan. Der er mange kulturelle symbolikker i blomster, der er forskellige sprog, men her er det personligt forankret og blomsterne er mine markeringer for at skabe et lyttende rum, hvor jeg kan invitere dig ind.

Hver især, har blomsterne forskellige cyklusser, så når du ser tulipan spire, er solsikke måske endnu stående vissen fra sidste sæson. Eller klematis har klatret og bredt sig opover for at pryde tidligt, mens roserne gør klar til at stå blomstrende indtil vinterens tidlige frost kommer. Og det fordrer at du kommer tilbage.

I dybdeøkologien er ambient lyd en del af det ufuldkomne ved livet, det er symbolet på at bevæge sig væk fra romantikkens dualiserede forhold til omgivelserne. Lyd er et ikke synligt, flygtigt element, som kan repræsentere kompleksiteten af de net og forbindelser, som hele tiden omgiver os. Gennem lyd kan jeg, midt i det offentlige rum, skabe et internaliseret rum, som du træder ind i og måske kærligt omfavnes af. Derinde er det ikke fortællingen, om hvad økologi og økosofi er, men en invitation til at mærke dét i haven. Og selvom mine optagelser ikke forandrer sig over udstillingsperioden, så er det et værk der eksisterer i sit miljø, som konstant naturligt forandrer sig. Og man kan sige, at de forandrende omgivelser i form af årstid og vejrforhold, er et performativt element i værket.

Fig. 5, 6: Afprøvning af lydvandringen

En ledsager i uregerlige tider

Hvis du søger indendørs i geologisk afdeling, finder du på øverste etage, lokale 375, hvor *Døden er ingen ende i naturen* også udfolder sig. I rummet ligger blandt andet udprints af manifestet fra lydværket, og der er et læseeksemplar af min dagbogsinspirerede digtsamling *Det er bare min oplevelse*.

Poesi er et frirum til at forstå og forfatte de sansninger, der rører mig. Alt fra sporadiske indskydelser til samtaler, følelser af skam, skyld, smerte, glæde og håb. I min treårige periode på Kunsthøgskolen i Oslo, som jeg nu er ved at se en ende på, har der været kastet en skygge på min tilstedeværelse, på min evne til at være i relationer, på mine drømme, på alt. Det har til tider været et vakuum, hvor talte ord ikke resonerede med den følelse, de forsøgte at beskrive. Det ophobede sig, og jeg måtte have det ud af mit hoved for at skabe plads til alt det kærlige, næringsrige og sjove. Så jeg begyndte at samle på de af mine tekster, der havde en sandhed i sig. Stille og i sit eget tempo formede det sig til et sammenhængende tekstværk.

Det er bare min oplevelse er en bog i en lommestørrelse på ni x elleve centimeter. Enkel i sit lysegrønne papiromslag, hvor forsidens slørede fotografi er riso-printet med sort blæk. Et forsøg på at vedholde følelsen af den overhængende skygge og mystik ved det som befinder sig indeni. Men med titlen *Det er bare min oplevelse* defineres det at være subjektets, min, erfaring, som gennem dagbogsformatet sammenfletter talestrømme og poesi om at være midt i tyverne, et ungt menneske eller måske en voksen, dybt forelsket og i altomsluttende sorg. Kronologien tilsløres, fordi sorgen er multikron, men karakteren for dagbogen vil altid være tidslig, og dette er også et vigtigt princip for tekstværket. Det er mit håb, at ligesom jeg fandt erkendelse af dødens naturlighed med blomsterne som vejvisere, så vil tekstværket fungere som en ledsager i uregerlige tider, for de som tager sig tiden til at læse.

Selvom det er mine erfaringer, så er jeg fuldt opmærksom på, at jeg står skuldrene af andre. Og til at skabe dette tekstværk, kan jeg nævne forfattere i flæng, som inspirerer mig til at skrive, sanse og dele. Men især kulturgeograf Emmy Laura Perez Fjalland må jeg inddrage her. Hun kuraterer månedligt nyhedsbrevet *Jordbo* med indhold om årstiden, miljøet og livet på

Jorden. Det er et online brev med referencer, essays, opskrifter mm., til videnskab, meditationer, omsorg og æstetik, som giver inspiration til et jordboliv i en økologisk krise. Og jeg har oplevet gennem disse breve at finde ind til og stifte bekendtskab med andre menneskers erfaringer og viden. Det har været som bløde puder at hvile mit udmattede hjerte på. Og det åbnede mine øjne for, at alle de ord og sætninger, som jeg dannede i mødet med dødeligheden, også kunne have et potentiale til at agere pude for andre.

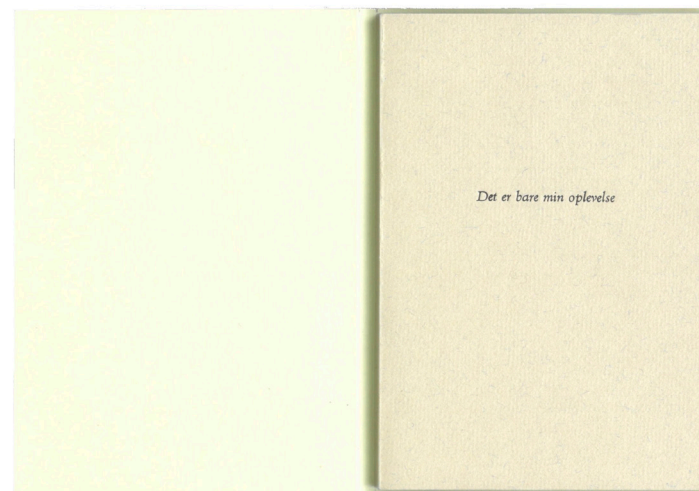

Fig. 7, 8 : *Det er bare min oplevelse* (2023), scannet dokumentation

Tilstande af skyggerum

(59.954816, 11.043171), en placering midt i Lillestrøm bymidte. Der stod førhen et ahorntræ. Under gentrificering af byen blev det fældet, og træet blev tilgængeligt som et materiale for kunstnerne, der skulle være en del af udstillingen *Welcome to the Jungle* (forår 2021) på Nitja senter for samtidskunst. Det var der, jeg stiftede bekendtskab med træet. Opskåret og henlagt til tørring. Hvis ikke anvendt under udstillingen, så senere til brænde. Det er vel en ganske naturlig proces, men jeg undrede mig om, vi med materialer tenderer til at tænke efter ordsproget; ude af syne, ude af sind? Altså, for eksempel når vi fornyer et sted, så kan vi blot fjerne et materiale, som et levende træ, uden at tænke på dets betydning – ”man planter jo bare et nyt”. Jeg ved, det ikke forholder sig så enkelt, som jeg optegner det. I vores samtid findes der absolut økosorg, og jeg har selv mærket det. Jeg har, for år tilbage, svundet hen i magtesløsheden over at prøve at forstå og derefter reagere på klima- og biodiversitetskriser, og de dertil sociale ulighedskriser det medfører. Jeg blev helt tom, forvirret og ængstelig. Men fandt fodfæste ved at fordybe mig i viden og forholde mig til aktuelle og nærværende muligheder i debatten om samtidens natursyn. En af de muligheder var ahorntræet.

Mit første møde med det halvtreds år gamle ahorntræ, ramte mig emotionelt stærkt. Det mindede mig instinktivt om det store enestående træ i min folkeskolegård, hvor man altid kunne søge tryghed. Og om alle de træer der står i offentlige rum, hvor vi kan søge læ, ly, skygge og læne vores skuldre opad. Jeg ville instinktivt lære det at kende. Både som art og materiale, ophugget og som et levende træ i bylandskabet. Jeg lærte ved at være med stammerne og opsøgte research om ahorntræet. Jeg opholdt mig stillestående, der hvor det havde stået med sine rødder, og sad ved de ophuggede stammer. Det blev tydeligt at træet fortsat havde en sfære, at stammerne endnu var levende, deres cyklus var ikke brudt, men i forandring. Og sfæren var et immaterielt, uåndgribeligt rum, jeg forstillede at træet stående havde skabt. Den sfæren var der endnu i form af dufte, temperatur og perception.

I jagten for at finde ord og beskrivelser for sfærens-rum vandrede mine tanker til Askov i Syddanmark og ind i tegnestuen *Tekstile Rum* hos arkitekt Cecilie Bendixen, som jeg lærte at kende gennem hendes PhD research *Så vidt et rum*. En forskning om hvordan tekstil kan formgives og placeres i offentlige rum således, at de kan absorbere lyd og danne rum. På tegnestuen

assisterede jeg stolt hendes kunstneriske værker, som var i storformat og arkitektoniske. Jeg var omsluttet af tekstiler, grene, keramik, træ og metal, mens min krop arbejdede i store flydende bevægelser, og Cecilie og jeg diskuterede forståelser af rum. Min tanker blev sendt tilbage dertil, fordi blandt ahornstammerne blev det tydeligt, at jeg lærte træet at kende gennem mine sanser. Og det abstrakte rum, jeg oplevede træet skabte, resonerede med Cecilies betagelse af det abstrakte rum. Hendes definition var dog i henhold til tekstil som materiale, min var i forbindelse med ahornstammerne. Hun skriver med sine egne ord:

“Jeg forstår tekstil som et næsten immaterielt materiale, idet det består af flader, flettet af fibre. Mellem fibrene flyder rummet, usynligt for vores blik, men alligevel fysisk forekommende. Samtidig er tekstiler foranderlige. Alt i alt er det, med tekstil som rummets markering, muligt at etablere rum, næsten uden tilstedeværelsen af dets modsætning, men nødvendighed, materialet. Sådanne rum er tilstande snarere end afgrænsede steder, og det er sådanne rum jeg søger i min praksis.”⁷

Jeg så på ahorntræet i Lillestrøm på samme måde, og jeg kan forsøge at omskrive hendes citat, så det omhandler ahorntræet: Jeg forstår ahorntræet som et materiale, der består af flader, flettet af fibre. Mellem fibrene flyder rum, usynligt for vores blik, men alligvel fysisk forekommende. Og det er med træer, som det er med rummets markering, muligt at etablere rum, næsten uden tilstedeværelsen af dets modsætning, men nødvendighed, materialet. Sådanne rum, også kaldt en sfære, er tilstande snarere en afgrænsede steder. Og det er sådanne tilstande, jeg betages af, opluges af og konstant opdager i mine omgivelser. Mennesker og træer eksisterer på lige vis, men som natursynet er nu, kan mennesket have tendens til at glemme træer, og andre eksistensers, værdi for al liv på Jorden. Men alt liv er gensidigt afhængig af hinanden. Og mellem barken, grenene, bladene og frugterne flyder rum, som nærmest er usynlige for vores blik. Sol og vind materialiserer disse rum for os mennesker ved skygger, bevægelser og lyde, men for andre eksistenser er disse rum forkomne på anden sanselig vis.

Fig. 9: Ahorntræet stående i Lillestrøm

Fig. 10: Stammerne under presenning

Træets fysiske form skaber en afgrænsning, en markering i landskabet, som opdeler og skaber et foran og et bagved, og for mig er det atmosfærens rum, et stemningens rum, som er et unikt og skønt sted at opleve. Jeg oplever det, som en del af økosystemet, vi ikke kan håndgribelig gøre. Men som vi i monokulturelle samfund oplever at mangle. Det bliver tydeligt gennem næringsfattigdom og mangel på biodivers socialitet. Jeg er klar over, at min grænse for at forstå abstrakte rum, muligvis rækker længere end hvad jeg kan antage at andre har forestillingslyst og evne til at tænke med i. Det er nærmest internaliserede rum, som er faretruende tæt på at være så flyvske, at de går i opløsning.

Skjult under presenningen var stammerne i opløsende proces, men fortsat en del af økosystemet. Et habitat for andre væsener. Jeg oplevede en mystik ved at løfte plastikken og se ind på dem. Jeg forestillede mig at se alle de hænder, der havde rørt træet, gennem dets cirka 50 leveår. Jeg forsøgte at lytte efter de lyde, det måtte have indfanget i sin bark. Alle de vinde det havde stået igennem og i fællesskab lavet raslende lyde. Tænkte på det læ, det havde skabt under regnende efterårsdage. Og senere hvordan sne ville tage hvile på kronens mange grene. Der opstod en relation for mig mellem stammerne, jeg følte mig forbundet og jeg ville videreføre netop det ahorntræs liv.

Jeg drømte om og planlagde at arbejde håndværksmæssigt med træstammerne hen imod at lave en hængende skulptur, der kunne fortælle om træets cyklus og det abstrakte rum. Jeg ønskede at fortsætte min forbindelse til træet, ved at åbne det op og lære det dybere at kende. Så jeg tillod mig at skære nogle skiver i en stamme, for at tage det med mig hjem og se på det. Dufte det, scanne det, og mens det tørrede, så jeg det revne. Jeg sendte en skive til biologisk analysering, som blandt andet definerede, at det var et cirka 50 år gammelt ahorntræ.

Det var mit ønske, at væve med en bearbejdning af træet. Jeg ville afbarke stammerne, udenfor i deres naturlige habitat, arbejde mig ind til det ferske vækstlag, lade barken falde til jorden og forblive der, for at andre liv kunne leve på eller af det. For derefter at høvle lange bånd af vækstlaget, mens de fortsat var fugtige og bøjelige af alt det vand, de havde suget fra sin oprejste levetid. Jeg ville gennem en vævning af båndene, lade træets egen materialitet vise dets eksistens og genskabe det internaliserede rum. Og lade tiden arbejde med værket, for tørringsprocessen skulle ikke være i mine hænder. Den naturlige cyklus, som ville forekomme på de tredive dage, udstillingen varede, var op til træet selv at fortsætte.

Fig. 11, 12, 13, 14: Fra processen i at lære ahorntræet at kende

Skulpturen var tiltænkt ophængt svævende i et af museets rum, hvor det ville bevæge sig efter passerende folk, vind fra trækkende vinduer og døre eller en flygtig, nysgerrig barnehånd. Og det skulle placeres hvor solen ville kaste lys på det, og således også danne skygger.

Men realiteterne var andre end mine drømme og planer. Det var ikke muligt at opholde mig i Norge, hvor materialet var placeret, og jeg kunne derfor ej heller arbejde med det, som ønsket. For jeg var af hjertets lyst hjemme hos mine forældre for at støtte min mor og tage vare på min far i sygdommens udvikling. Og der, i den begrænsning af mine muligheder, opstod en sammenfletning. Ahorntræet og min far blev relationelle, de var begge i livets nedbrydelsesfase, de udfyldte begge en plads i et abstrakt forstået rum og deres jordisk øjensynlige forsvinden var ikke betydningsløs. Erkendelsen af relationen blev poetisk for mig, og poesien blev min skaberkraft, da omstændighederne gjorde, at jeg uagtet ønskede at arbejde videre med værket på distanceret afstand.

Mine sansninger af træets sfære var ikke fortabt, nærmere forstærket i parallelen. Og mine undersøgelser var allerede skitseret med tegninger, fotografi og poesi. Så ønsket om at belyse træets iboende værdi i sin omgivelser, var fortsat opnåelig, blot i en anden form. Det virker næsten for søgt passende, men ikke desto anderledes, blev det formet i papir, som jo ofte er et produkt af træfibre.

På seks papirark ønskede jeg at dele mine sansninger af træet og dets livscyklus. Hvor jeg mener, at træet, som en stående, levende art, giver sine omgivelser et indblik i årstid og landskab. Et ahorntræ er et organisk materiale i cyklus, som har en konstant forandring foran dig, over dig, under dig. Bladene springer ud i foråret, de tvekønnede aflange klaser af blomster folder sig ud. I blomstringen titter de propelformede frugter frem, som i efteråret slippes og hvirvler med vinden. Lander vilkårligt og slår rødder, uden blik for jordforhold og muligvis langt fra sit modertræ. Det slår rødder og vokser op som et nyt træ og danner en afgrænsning i landskabet. Et abstrakt rum som du kan bevæge dig rundt i. Et ikke-øjensynligt rum, en sfære, du oplever, hvis du sætter dig i kronens ly, med ryggen mod stammen og ser solstråler glimte gennem grenene eller bladenes mellemrum, måske du hører vinden hviske i dit øre, mens du indånder forårsluften i et skyggerum.

Jeg ønskede at omslutte arkene i en æske, for at lade det lille mysterium fra presenningen leve videre. Inspireret af min forestilling om hvordan barken var blevet berørt førhen, ønskede jeg at æsken fungerede som en invitation til fysisk at røre ved og nysgerrigt folde den og sit indhold af arkene ud.

Æsken blev udført af bogbinderen Lisa Bøthun fra Bøthuns Bokversted i genanvendt karton og omslaget i hør. Mens arkene med tekst, tegning og fotografi af mit feltarbejde ved stammerne, blev printet på recykleret hvidt papir af Oslo Digital Tryk. Jeg forsøgte på bedste vis, fra mine forældres kælder i Vestjylland, at udvælge materialer, der ikke udnytter Jordens ressourcer, og som senere kan forgå på naturlig og ikke belastende vis. Samtidig var det vigtigt for mig, at der var en visuel resonans til ahorntræet, for at bevare mit primære ønske om, at lade dets egen materialitet fortælle historien. Ind i mellem må man indgå kompromisser, erkende ens muligheder og i denne periode smeltede alt sammen for mig. På symbolsk vis forholdt det sig således, at vi bisatte min fars legeme den 04.05.2021, og mit værk med et håb om at videreføre et liv til udstillingen *Welcome to the Jungle* havde fernisering, blot tre dage senere, den 07.05.2021.

På kommende sider:

Fig. 15, 16, 17: *Aborn* (59.954816, 11.043171) udstillet på Nitja senter for samtidskunst

Foto: Tor Simen Ulstein

AHORN (59.954816, 11.043171)

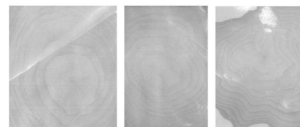
Et løvfældende træ
der slipper sine blomster
og blade efter årstid
kendetegnet ved sin hvelvede brede krone
Et organisk materiale i cyklus
en konstant forandring
foran dig
over dig
under dig
Bladene springer ud i foråret
så blomstret
de tvokønnede aflange klaser
med blomstringen titter
de popelformede frugter frem
Efteråret hvirvler frugterne rundt med vinden
lænder vilkårligt og slår rødder
uden blik for jordforhold
muligvis langt fra modertræet
Vokser op som nyt materiale
danner en afgrænsning i landskabet
Et nyt rum
Ahorntræet og mennesket og det rum imellem
atmosfæren
Et fysisk begreb
en omsluttende tæthed
Tætheden bliver afgrænset af materialet
danner et abstrakt rum
du sidder i
under krones ly, med ryggen mod stammen, solstråler glimter
gennem bladenes mellemrum, vinden hvisker i dit øre, du indånder forfriskningen
Et skyggerum

Ahorn (59.954816, 11.043171)

Forandring

Cyklus

Atmosfæren
et offentligt rum
afgrænset ved et træ
Et ahorntræ
i Lillestrøm

Skyggerum
af lys
solskin
mellem
rum i mellem

Forind
sætt
for

Amid
i
nu

Fremitid
sæt
efter

Foto: Tor Simen Ulstein

Åbninger for foranderlighed

Det var egentlig ikke udelukkende min døende far, som holdt mig tilbage fra at være fysisk tilstedeværende i Oslo. Der var også en pandemi. To bredtfaavnende begrænsninger, for min ellers nomadiske tilværelse, hvor jeg primært veksler mellem diverse steder i Jylland, København og Oslo. Det er nysgerrighed, som bringer mig rundt i Skandinavien. Men også en rodløs grundfølelse af flygtighed, der holdes i hævd af blandt andet min vævestol. Når jeg tager væk, bevæger mig på opdagelse, så er væven mit element til fordybelse og konstituerer en solid, tryk base. Min vævestol er hos mig uanset stedsligheden.

Tag væk, min vævestol er på en og samme tid et værk i proces og et værktøj, der forbinder mig dybdegående med mine omgivelser. Jeg er ikke væver i klassisk forstand, for jeg følger ingen mønstre eller regler, og jeg kommer ikke overens med skaftevævens stationære krav. Uanset så er vævens filosofi, de historiske repetitive sammenflettende bevægelser og kærlighed til håndværket, min måde at lagre indtryk og erkendelser. Jeg byggede min mobile væv med udgangspunkt i en tredive centimeters båndvæv, hvor grene fra skoven er skelkæppe, et afbarket stykke rødgran fungerer som trendbom, et gammelt paprør som stofbom og jutegarn til at binde de forskellige dele sammen.

Min tekstile baggrund, fra Designskolen Kolding, ligger dybt forankret i mig, det var en læringstid, der gav mig indføring i Jordens sammenhænge. Hvordan alt kommer fra naturen, og hvordan alt ender i naturen. Hvordan alt på sin vis er natur, og dermed hvorfor det er så vigtigt, at vi ændrer vores dominerende antropocentriske adfærd. At væve er mit sted til at flette tråde sammen af økologiske og omsorgsæstetiske spørgsmål, gennem at løfte trenden til at indføre islæt af nye erkendelser. Det er også i den forlængelse at min væv er og bliver opbygget. Den er min følgesvend som anvendes og tilpasses når omgivelserne kræver det.

Jeg har i flere år udelukkende vævet på garn af papir, fordi det giver mig muligheden for selv at kompostere det. Lade det omdannes til næringsrig muld. Men papirgarns kvaliteter egner sig sjældent til at være trend, det er for skrøbeligt. For hvis trendens spænding ikke er konstant afbalanceret, vil trådene begynde at sprænge. Og det er næsten uopnåelige forhold, for min flytbare væv, hvor stofbommen er fastgjort til mine knæhaser, rundt om en træstamme eller et sæt stoleben. Det skaber en stor usikkerhed for en ligevægtig spænding. Men netop det aspekt er tiltalende for mit arbejde med *tag væk, min vævestol*. Det kræver mit nærvær og min konstante føling med håndværket. Og det kræver en accept af det uperfekte, mens det er en åbning for det foranderlige.

Tag væk, min vævestol fungerer som et metodisk skitseringshåndværk, et værktøj som kræver min vedligeholdelse, et fokuseret kropsarbejde af bevægelser, som er dybt indlejret i mig. Når en af trendtrådene sprænger, må jeg stå ud af opsætningen, og koncentreret binde knuder, der udspænder tråden igen. Forståelsen af tid forsvinder i fordybelsen. Og det flytbare aspekt, lader det ufuldkomne tage plads. Og det er en del af naturens cyklus, ligesom sorgen er det, og det gennemhuller forestillingen om hvad liv er. Sammenhængskraften bliver forandret.

Fig. 18, 19: *Tag væk, min vævestol* i brug i lejlighed og i skov

En henført tid for heling og (om)sorg

Mens jeg forestillede mig at væve i tæt bevoksede skoves lysninger, så jeg også min natur være overvældet af livets bølgegang. Jeg havde fundet et kunstneriske landskab i Oslo, hvor alle mine drømme skulle gro, og under samme tid var mit ophav i forfald. Så ligesom at den omgivende natur, mulden, skovene, havet kalder på at vi trækker os tilbage og gentænker, hvordan vi kan være på jorden sammen. Så gjorde jeg præcis det, trak mig tilbage.⁸

Fig. 20: Stilbillede fra videodokumentation af *Tag væk, min vævestol*

Orlov

Et aktivt valg om fravær.⁹

Affekt er tilblivelse

Vævens nærmest meditative arbejdsrytmer er som et åndehul for mig. Nærværet allerede fra opsætningen med at skære trenden, at sølle kammen og så at rulle trenden fast og balanceret. Derefter at vedholde en spænding, hvor trenden er akkurat spændt, så trådene ikke knækker. Min krop genkender disse bevægelser, bedre end min hjerne husker. Det er flydende og frit for mig.

Og intuitivt vævede jeg konstruktionsmaterialet til værket *Relation, Den oversete nabo*. En vertikal tekstil skulptur, som bar jord, planter og mikrobiologi. En intuition som har tråde tilbage til mine visuelle observationer af at se planter spire frem og blomstre, mens min verden var stillestående. Det var så tydelig en erkendelse af blot at være en art i jordens økologi, en blandt mange i biosfæren.

Midt i vinterens favntag (2022) annoncerede udstillingsplatformen ROM for kunst og arkitektur et open call, som kaldte på kunstprojekter, der undersøgte nabolag. Og der sad jeg på min vævestol i en københavnsk lejlighed med indtryk af at blomster, planter, solskin og regn var mine naboer på lige fod med menneskene i lejlighedskomplekset.

Mens vævens tråde systematisk lagde sig vinkelret ovenpå hinanden forsøgte jeg at finde resonans og bund i mine eksistentielle tanker, om at min far aldrig ville komme tilbage i den menneskelige forstand, jeg forstod ham. Men at hans fysiske krop nu var blevet brændt til aske og spredt af mine hænder, gør ham vel til en del af jordens økosystem? Vandet, luften, jorden. I naturen er døden en transformation til noget nyt, og det blev mit kunstnerisk princip for *Relation, Den oversete nabo*.

Det var min intention at skabe en konstruktion, et nabolag, for det symbiotisk affektive biologiske liv. Fra frøets spirende stadie i jorden til at vikle sig sammen og skabe et iscenesat økosystem, som unægteligt gennem sin blomstring og nedbrydelse ville påvirke sin omgivende vævede papirkonstruktion. Det vævede hvide papirmateriale, ville blive farvet brunligt af væskerne fra økosystemet, og under gunstige forhold, ville konstruktionsbeholderne opløses og økosystemet ville, grundet den vertikale ophængning, falde til jorden. Tilbage ville der hænge et hullet, men sammenhængende, vævet bånd.

I timerne på min vævestol, hvor tid forsvinder, tænkte jeg på varetagelsen af min far, tænkte på dengang de indstillede den medicinske behandling, tænkte på min mors nænsomme pleje for ham, tænkte på at jeg uafvigeligt flyttede hjem til dem, og jeg tænkte på, at alle handlingerne var omsorg. Vi drog vores sorg om ham i kærlighed. Og jeg undrede mig over, hvornår omsorg bliver nytteløst eller absurd. Men kan empatiske handlinger være meningsløse, kan omsorg være absurd?

Min vævede tekstilskulptur af papirgarn, ville gå i opløsning, når elementerne af mikrobiologi, jord, planter, vand og sollys fik samskabt deres økosystem. Og den vertikale montering, ville opløses fra bunden, ved at opløses papiretgarnets fibre og dermed nedbryde beholderen for økosystemet og livet ville falde ned på jorden. Er det meningsløst og absurd, at mit arbejde på vævestolen, med garnet der er fabrikeret i Japan, fragtet fra sted til sted, tidskrævende og langsommelige processer, er ment til at være et liv i opløsning? Det er iscenesat, men det er min holdning, at det forsåt har værdi og betydning. Den erfaring det gav, at jorden krakelerede under mig, affødte spørgsmålstejn ved hele livets grundlag og mening. Det blev umuligt at opretholde selv de meste almindelige samfundsnormer. Men samtidig har Jorden gentagende lært mig, at intet er spildt. Ej heller i de mest hjerteknusende bevægelser. Derimod har det lært mig, at giver vi nærvær og pleje, så får vi bankende hjerter og spirende vækster. Men alting tager sin tid.¹⁰

Under udstillingen *Betraktninger = Observations, Dialogues and Actions*, var det aftalt at ROM for kunst og arkitektur ville varetage vanding af alle elleve beholdere under hele udstillingsperioden på tredive dage.

Det var afgørende for det naturligt udviklende aspekt i min skulptur, at solen ville skinne i det tidlige efterår og at jorden forblev fugtig. Solens fremkomst ville jeg ikke kunne have indflydelse på, men det faldt mig slet ikke ind, at vandingsrutinen ikke ville vedholdes. Men det blev den ikke. Samtidigt gjorde efteråret sit indtog i Oslo, og hele præmissen for mit værk ændrede sig. Perspektivistisk var det ganske interessant. Jeg ønskede at belyse flere aspekter af naturlige processer og omsorgen dertil. I mangel på det sidste, gjorde elementerne, som dem udenfor murene, de visnede med efteråret og smed sine frø.

Fig. 21: Test af økosystemts udvikling ved *Relation, Den oversete nabo*

Jeg spejler *Relation, Den oversete nabo*, og nok også generelt min praksis, i den danske kunstner Rune Bosses praksis. Han arbejder med en respekt, tålmodighed og autencitet overfor naturen, han insisterer på at naturlige processer ikke kan forceres eller tvinges frem, samtidig med at han forholder sig til menneskets korte tidslighed. Hans aktuelle udstilling *Træfald* på Herning - Museum of Contemporary Art (09.09.22 - 06.08.23) er inspirerende for sit poetiske og relationelle udtryk. Det omhandler naturens indvirkning på mennesket og menneskets indvirkning på naturen. Om hvordan disse er forbundet, og eksisterer uløseligt i relation til hinanden. Jeg er fascineret af hans undersøgelser af naturens mekanismer, og hvordan han samarbejder med disse. Rune Bosse bruger fundne objekter som rødder, grene, blade som skulpturelle materialer. Han observerer dem gennem tegninger og teoretisk nærlæsning. Han visualiserer, at det er den samme luft du, jeg og træet indånder og behøver.

Fig. 22: *Relation, Den oversete nabo* (2022) ROM for kunst og arkitektur

At knytte stærke bånd

Jeg fascineres gentagende af arbejder i proces, hvor kunstnere som Rune Bosse inspirerer mig til at udfordre temporalitet i mit eget virke, som når naturens egen cyklus er bestemmende for værkets bestand og visualitet. I samarbejdet med ROM for kunst og arkitektur, gjorde jeg erfaringer, om intentioner for et levende værk, om at slippe kontrol og vigtigheden at gennemsigtig kommunikation. For det er kun gennem kropslige handlinger, at jeg kan bevise for mig selv, at jeg forstår og arbejder i retning af et økocentreret natursyn. Jeg vil gerne have fingrene direkte i mulden, arbejde med jorden, at så frø, dele frø og gøre observationer af væksters cyklus. Det er grundtanker og lyster i min praksis, det er essentielt i formgivningen af mit afgangsværk i botanisk have. Og det er essentielt i mit parallelle afgangsværk som udstilles samtidigt på KHiO. Hvor jeg finder mig selv så heldig at have skabt en kunstnerduo med min medstuderende Sarah Sekles under samme ideologi. Vi opstartede vores duo, kort efter vi lærte hinanden at kende i august 2022. Da vi straks erkendte at have fælles interesser. Vi vil begge researche, nærstudere og reflektere indenfor økologi og natur, og hvorfor så ikke gøre det i fællesskab?

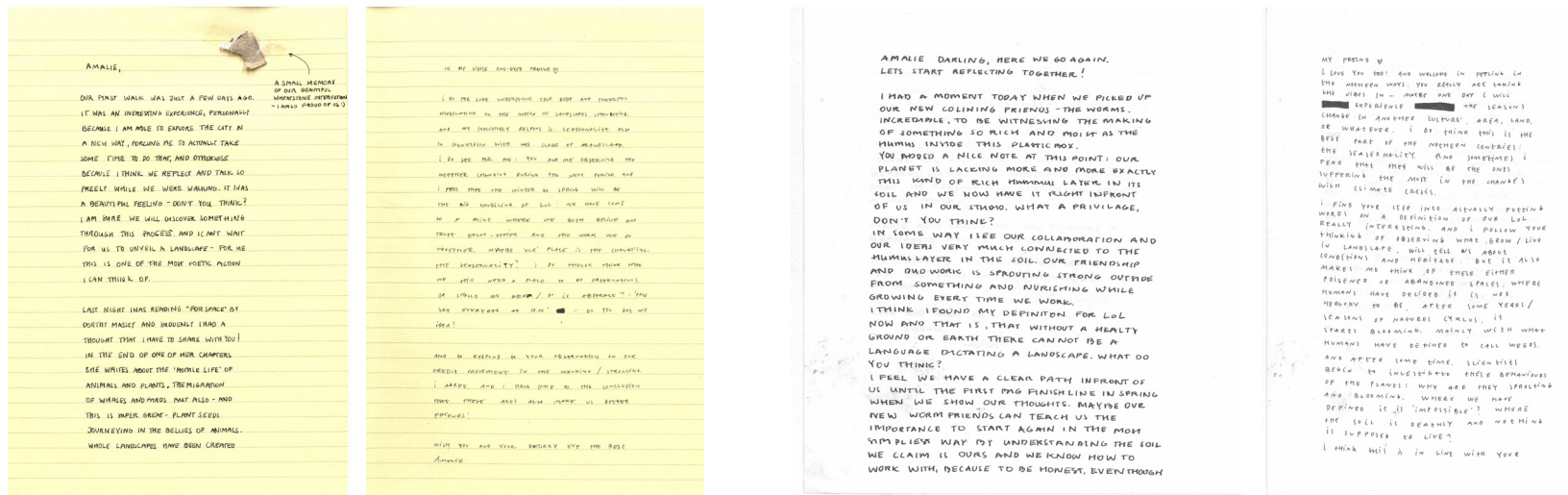

Fig. 23: Udsnit af refleksionsbreve

Under titlen *Language of Landscapes* har vi opstartet en kunstnerisk forskning om økologisk og geologisk omsorg. Siden begyndelsen har undersøgelserne primært udviklet sig gennem teori, samtaler og refleksioner. Vi udveksler håndskrevne breve imellem os for at reflektere over vores verbale samtaler, for at forme et venskab og for at tilnærme os et fælles sprog om landskaberne, vi er så interesseret i at forstå. Det være sig både urbane som uberørte, og vi har gennemgående forsøgt at indtage naturen i praktisk og overført betydning. Al liv starter i sund jord, og aktuelt under *Harvesting Soil* forholder vi os til et mikrolandskab i en keramikbeholder, der står i vores arbejdsstudio. I keramikbeholderen er et habitat for kompostormene The Red Wigglers, som Sarah og jeg har fundet os selv at være omsorgsgiverne for. Vi lærer gennem at observere deres daglige rutiner, behov og adfærd. Vi laver samspisninger, hvor vi snitter, hakker, piller, koger og tilbereder næringsrige måltider for os selv og for ormene. Vi ønsker at forvikle os med dem, uden at forstyrre, for blandt andet at forstå menneskers indvirkning på sit omgivende miljø. Vi kan ikke sige, hvad ormenes forhold til omstændighederne er, men vi kan observere at de trives ved at omdanne føden til humusjord. Og vi kan forsøge at sætte os i deres sted, hvilket vi ønsker at delagtiggøre offentligheden i gennem afgangsudstillingen ~~Field Guide~~ *Free education for all! It's not too late to change your mind* på KHiO. Vi vil udstille i et smalt, aflangt rum, hvor det første du vil møde er ormene i en keramisk beholder, skabt af vores ven og keramikeren Alice Davies. Du må smyge dig forbi komposten, for at bevæge dig længere ind i mørket, hvor du kan placere dig, som du ønsker, stående, siddende eller liggende, og se et videoværk, hvor vi har dokumenteret samspisningerne, forviklinger og bevægelser af liv.

Fig. 24, 25: Ormenes midlertidige keramiske beholder med grønt

Skønhedens økologi

På en martssøndag i lokalerne Hos Arne, der er en arena for nye perspektiver (og som i stedets navn, refererer til Arne Næss), deltog jeg i boglanceringen af Erland Kiøsteruds *Skjønnhetens økologi*. Det var en afslappet lancering, der foregik som en åben samtale, hvor vi, de cirka tredive fremmødte folk, sad i bløde stole, sofaer eller på gulvet med puder. Der var småsnak, æbler blev sendt rundt og solen dansede på væggene gennem de gamle vinduer. Det var uformelt og hjemligt, indtil en kvinde rejste sig og begyndte at læse højt fra *Skjønnhetens økologi*. Alle fokuserede, rettede blikket og lyttede i de små tyve minutter, hun læste. Derefter modererede Erland selv samtalen i gang, hvor han havde inviteret filosof Odin Lysaker og kunstner Tina Kryhlmann til at indlede drøftelserne om hvad kunstens rolle er midt i en økologisk krise, om hvad kunst er når vi forstår os selv som natur, og hvad en økocentrisk æstetik kan være.

Jeg forlod samtalerne Hos Arne, og i en mild vinterluft spadserede jeg tværs gennem Oslo med tanker der spandt om noter fra aftenen, Næss og Mortons filosofier, om hvordan disse bevirker min måde at se omgivelser, hvor planter, dyr og menneskers skønhed og forgængelighed bliver etisk ligestillet.

Botanisk have er et essentielt, oplagt sted for netop samtaler om cyklusser og forgængelighed, livet og dødens æstetik og hieraki. Og i udforskningen af dette sted, anerkender jeg at mine personlige erfaringer har materialiseret sig til at være et universelt princip, hvor jeg gennem lydvandringen ønske at holde rum for et midlertidigt, sanseligt perspektiv på jordbolivet.

I haven er alle elementer allerede kurateret, og jeg har spurgt mig selv, hvor grænsen går for hvad man kan undsige, netop når mit værk forsøger at tage del i omgivelserne uden at forstyrre og uden at forcere naturlige processer. Mit håb er at generere en tankeflugt i omgivelser, hvor menneskets tidslighed er i kontekst med det organiske hele, vi er en del af. Og det er på samme vis med installationen indendørs, hvor *Det er bare min oplevelses* nøgne og ærlige tekster er tilgængelige, men i en opsætning hvor det skrevne skaber sit eget intime rum.

Døden er ingen ende og ved at sprede metaforiske frø aktualiseres begreber og potentialer for forgængelighed, kompost, jord, sorg, glæde og håb.

Fig. 26: Blomsterdekorationen på min fars kiste

Fig. 25: Optagelse af lydene i botanisk have

At stå på skuldrene af andre

Bibliografi

Bendixen, Cecilie (2013) *Så vidt et rum*. Danmark: Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering.

David Graeber and David Wengrow (2021) *The Dawn of Everything. A New History of Humanity*. New York: Farrar, Straus and Giroux, s. 1-27.

Dolphijn, R. (2021) *The Philosophy of Matter: A Mediation*. London: Bloomsbury, s. 2-30.

Katz, E. (1993) *Artefacts and Functions: A Note on the Value of Nature*. Environmental Values 2, no. 3, s. 222-32

Fresso, Jean-Baptiste et al. (2020) *Ny jord - Tidsskrift for naturkritik*. København: Forlaget Virkelig

Glück, L. (1992) *The Wild Iris*. Great Britain: Carcanet.

Gamble, C. (2014) *The anthropology of deep history*. Journal of the Royal Anthropological Institute 21, s. 147-64.

Gosden, C. & G. Lock (1998) *Prehistoric histories*. World Archaeology 30, s. 2-12.

Haraway, D. (2003) *The Companion Species Manifesto*. Chicago: Prickly Paradigm Press.

Isager Ahl, Sofie (2020) *Naboplanter*. København: Laboratoriet for Æstetik og Økologi.

Ito, Hiromi (2005) *Vildgræs ved flodlejet*. Danmark: Arena.

Kielland Samoilow, T. & Myren-Svelstad, P. E. (2020) *Kritisk teori i litteraturundervisningen: Kap. 5: Litteratur og miljø*. Bergen: Fagbokforlaget.

Kiøsterud, E. (2019) *Stillhetens økologi*: essay. Oslo: Forlaget Oktober.

Klougart, J. (2016) *New Forest*. Danmark: Forlaget Gladiator.

Klougart, J. (2021) *Alt dette kunne du få*. Danmark: Forlaget Gladiator.

Kohn, Eduardo (2013) *How Forest Thinks*. Berkeley: University of California Press.

Kohn, Eduardo (2016) *Sjæleblindhed*. København: Forlaget Virkelig.

Martinsen, K. (1996) *Fenomenologi og omsorg, Tre dialoger*. Oslo: Universitetsforlaget.

Morton, Timothy (2019) *Økologi uden natur - en gentænkning af miljøorienteret æstetik*. Danmark: Forlaget Spring.

Stig Hansen, J. (1999) *Sjælens biologi*. Danmark: Samleren.

Mitchell, W. J. T. (1992) *Art and the Public Sphere: The Dream by Agnes Denes*. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Ullerup Schmidt, C. (2022) *Produktionsæstetik - En feministisk arbejdskritik mellem kunst og liv*. København: Laboratoriet for æstetik og økologi.

Slutnoter

- 1 Jeg anvender Le Guins begreb bæreposefortællinger, fordi jeg erklærer mig enig i hendes opgør med måden vi fortæller og altid har fortalt historier om mennesket på.
- 2 At blive med det vanskelige er en direkte henvisning til Donna Haraways udgivelse *Staying with the Trouble*, hvori Haraway, blandt andet, insisterer på at vi må etablere holdbare og varige relationer mellem diverse arter og generationer.
Haraway, Donna J. (2021) *At blive i besværet. Om at skabe slægt i chthulucæn*. Genskrevet på dansk af Ole Lindegård Henriksen. Danmark: Forlaget Mindspace
- 3 En helende aktiv handling i besværlige tider, inspireret af interventionen *Medicinhaven for Radikal Omsorg* (2021) af Laboratoriet for æstetik og økologi.
- 4 Kiøsterud, E. (2023) *Skønnhetens økologi*. Norge: Forlaget Oktober, s. 36
- 5 Fjordside Pontoppidan, A. & Bencke, I. (2022) *Husholdningsbogen for Radikal Omsorg*. Danmark: Laboratoriet for æstetik og økologi.
- 6 Jeg fik mod til at læse den fulde udgave af Timoty Mortons epokegørende værk *Økologi uden natur - en gentænkning af miljøorienteret æstetik* (2018), da Forlaget Spring i 2018 udgav den første dansk oversættelse.
- 7 Bendixen, Cecilie (2013) *Så vidt et rum*. Danmark: Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering.
- 8 I samtalebogen *Det, du ikke forstår, gør dig klogere* af Frederik Lindhart udveklser forfatteren Tor Nørretranders, antropologen Rane Willerslev og psykologen Svend Brinkmann perspektiver på nutidens radikale tilstand.
- 9 Inspireret af virkemidlet på side iv i *Loss* af David Eng og David Kazanjian, anvender jeg en intentionel blank side, som en mulighed for et pusterum, og en reference til bevidst stilhed.
- 10 Puig de la Bellacasa, M. (2017) *Matters of care : speculative ethics in more than human worlds*. Minneapolis: University of Minnesota Press (Posthumanities)

Litteratur

Fjordside Pontoppidan, A. & Bencke, I. (2022) *Husholdningsbogen for Radikal Omsorg*. Danmark: Laboratoriet for æstetik og økologi.

Guattari, F. (2019) *De tre økologier - oversat af Christel Pedersen*. Århus: Antipyrene

Haraway, Donna J. (2021) *At blive i besværet. Om at skabe slægt i chthulucæn*. Genskrevet på dansk af Ole Lindegård Henriksen. Danmark: Forlaget Mindspace

Kiøsterud, E. (2023) *Skjønnhetens økologi*. Norge: Forlaget Oktober

Le Guin, Ursula K. (1986) *The Carrier Bag Theory of Fiction*. England: Ingota Books

Lindhardt, F. (2022) *Det, du ikke forstår, gør dig klogere : en samtalebog*. Danmark: PeoplesPress

Næss, A. (1974) *Økologi, samfunn og livsstil. Utkast til en økosofi*. Norge: Universitetsforlaget

Puig de la Bellacasa, M. (2017) *Matters of care : speculative ethics in more than human worlds*. Minneapolis: University of Minnesota Press (Posthumanities)

Skerrett, K.R. (2006) *Loss: The Politics of Mourning*. Edited by David L. Eng and David Kazanjian. University of California Press

Zumthor, P. (2006) *Atmospheres : architectural environments : surrounding objects*. Basel: Birkhäuser

Tak

Jeg er yderst taknemlig overfor alle relationer, under mine tre år på Kunsthøgskolen — både de indenfor institutionens rammer og de udenfor.

Til min far og mor for livet, modet og altid at stå sammen. Til Nana for kærlighed, sparring og tålmodighed. Til Sarah for inspiration og fælles fodsfæste. Til Merete Røstad for kritik, imødekommenhed og omsorg. Til Line Ulekleiv for at skære ind til benet. Til Ebba Moi for at lytte og for vidensdeling. Til Olga Schmelding. Til Sara R. Yazdani. Til mine medstuderende på Kunst og offentlige rom. Til Naturhistorisk museum og Botanisk haves omgivelser og ansatte. Til Frede. Til Aleksander. Til Frederik. Til Alice. Til Nanna. Til Ben. Til Rosalina.

Nogen nævnt, ingen glemt.

Tak.

© Amalie Risom Nyrup

hjemmeside: <https://www.eilama.dk/>

studienoter: <https://arnnotesmaps.cargo.site/>